

**Lietuvos–Lenkijos dvišalės komisijos istorijos mokymo problemoms nagrinėti
posėdžių, vykusių
Nivkuose prie Opolės
2005 m. gegužės 14 – 18 d.,**

PROTOKOLAS

Remiantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir Lenkijos Respublikos nacionalinio švietimo ir sporto ministerijos bendradarbiavimo programos 15 straipsniu, Nivkuose prie Opolės įvyko Lietuvos–Lenkijos dvišalės komisijos istorijos mokymo problemoms nagrinėti posėdžiai.

Posėdžiuose dalyvavo:

Iš Lenkijos:

1. prof. habil. dr. Adam Suchoński – pirmininkas
2. prof. habil. dr. Mieczysław Jackiewicz
3. prof. habil. dr. Bohdan Łukaszewicz
4. dr. Aleksander Srebrakowski
5. dr. Piotr M. Unger – sekretorius

Iš Lietuvos:

1. dr. Juozas Tumelis – pirmininkas
2. doc. dr. Algis Kasperavičius
3. dr. Elmantas Meilus
4. dr. Rimantas Miknys
5. Rimantas Jokimaitis – sekretorius

Susitikimo darbotvarkė:

1. Įžanginis posėdis.
2. Komisijos ateities darbų aptarimas.
3. Lenkijos istorijos vadovėlių analizė.
4. Žinių apie abi šalis minimumo, kurį būtina perteikti lenkų ir lietuvių mokiniams, analizė.
5. Pranešimai apie lenkų ir lietuvių santykius XX a. pirmojoje pusėje.
6. Susipažinimas su Opolės krašto istorija, tradicijomis ir praeities paminklais.

7. Baigiamieji pasitarimai: kito susitikimo laiko ir vietos suderinimas, posėdžių protokolo tvirtinimas.

Prieš pradėdant posėdžius Komisiją priėmė Opolės miesto viceprezidentas Arkadijus Karboviakas ir Opolės universiteto prorektorius prof. habil. dr. Lešekas Kuberskis. Šiuose susitikimuose Komisijos pirmininkas iš Lenkijos pusės supažindino su Komisijos tikslais, darbo formomis ir tematika. Miesto viceprezidentas ir prorektorius savo ruožtu pateikė esminę informaciją apie miestą ir universitetą.

I. Komisijos atidaromąjį posėdį pradėjo Komisijos susitikimo vietos šeimininkas, Opolės viceprezidentas Arkadijus Karboviakas, kuris pabrėžė Komisijos darbo reikšmę Lenkijos ir Lietuvos santykių ateičiai ir jaunosios kartos ugdymui abiejose šalyse.

Po jo kalbėjo Komisijos pirmininkas iš Lenkijos pusės prof. habil. dr. Adamas Suchonskis, kuris aptarė ligšiolinius Komisijos darbo rezultatus ir pristatė susitikimo darbotvarkę.

Pirmininkas iš Lietuvos pusės dr. Juozas Tumelis taip pat aptarė Komisijos darbo reikšmę ir išsakė savo nuomonę dėl posėdžių programos projekto, pasiūlęs įrašyti į darbotvarkę diskusiją tokiais klausimais: valstybės, sukurtos sudarius Liublino uniją, apibūdinimas ir terminologijos, susijusios su unija arba kitokių ryšių tarp Lenkijos ir Lietuvos formomis, nustatymas.

2. Lenkijos pusė pateikė siūlymą į būsimųjų susitikimų posėdžių programą nuolatos įtraukti pranešimus, skirtus esminių Lenkijos ir Lietuvos santykių problemoms, pateikiant Lenkijos ir Lietuvos istoriografijų vertinimus. Pasiūlyta, kad tie Komisijos posėdžiai būtų atviri besidomintiems aukštųjų mokyklų dėstytojams, mokytojams ir studentams. Po argumentuotos, išsamios diskusijos konstatuotas būtinumas parengti tokius pranešimus, tačiau galutinai nesutarta, ar juos skaityti atviruose Komisijos posėdžiuose.

Preliminariai sutarta dėl aktualiausių referatų temų: „Lietuvos užsienio politika tarpukario laikotarpiu“, „Lietuvos ir Lenkijos visuomenė 1939–1945 metais“ bei „Lietuvos ir Lenkijos visuomenė nuo Jaltos konferencijos iki 1994 m.“.

3. Lietuvos pusė pateikė nuomonę apie 17 lenkiškų istorijos vadovėlių, kurie anksčiau buvo perduoti Komisijos nariams, skirtų Lenkijos pagrindinėms ir vidurinėms mokykloms (atsiliepimai apie vadovėlius pateikti priede prie šio protokolo). Kartu su daugiau redakcinio pobūdžio pastabomis, kuriomis buvo tikslinamos vienos ar kitos formuluotės, buvo atkreiptas dėmesys, jog dažnai nematoma skirtumo tarp vadinamųjų įjungtųjų (tiesiogiai į Rusijos imperiją) gubernijų ir Konstitucinio laikotarpio Lenkijos Karalystės. Nepaisant tokių pastabų, Lietuvos pusė pažymėjo, kad pastebima ryški pažanga vadovėliuose pateikiant lenkų ir lietuvių santykių ir Lietuvos problematiką. Dėmesys atkreiptas į korektišką lenkų ir lietuvių tautinių judėjimų formavimosi pristatymą. Palankiai įvertintas vadovėlių dalykinis, didaktinis lygis ir leidybos kokybė.

Diskusijų metu buvo primintas būtinumas vertinant vadovėlius atkreipti dėmesį į tokias jų sudedamąsias dalis, kaip rodyklės, bibliografija, ir pareikšti nuomonę apie jas. Nutarta Komisijos posėdžiuose svarstyti klausimus, susijusius su vadovėlių minėtų sudedamųjų dalių kokybe ir kiekybe.

4. Abi pusės pristatė ir pagrindė žinių minimumo apie kitą šalį, kurias turėtų žinoti Lenkijos ir Lietuvos mokyklų mokiniai, projektus.

Nutarta, kad šiame susitikime būtų suderintas sąrašas problemų, kurias būtina paminėti abiejų valstybių istorijos vadovėliuose (sąrašas pridėtas prie protokolo). Jų interpretacijos principų nustatymas bus diskutuojamas kituose Komisijos susitikimuose. Šių problemų pateikimo detalumo laipsnis priklausys nuo konkretaus vadovėlio koncepcijos ir mokymo lygmens, kuriam vadovėlis skiriamas.

5. Pranešimus perskaitė prof., habil. dr. Kšystofas Tarka tema „Lenkijos ir Lietuvos santykių II Pasaulinio karo metais koncepcija“ ir dr. Aleksanderis Srebriakovskis tema „Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas po I Pasaulinio karo lenkiškoje historiografijoje“. (Pranešimų tekstai pateikiami priede prie protokolo.)

6. Komisijos nariai buvo supažindinti su svarbiausiais Opolės paminklais ir Opolės krašto muziejaus ekspozicija. Taip pat buvo suteikta galimybė susipažinti su Opolės vaivadijos viešosios bibliotekos senųjų spaudinių ir dokumentų rinkiniais, saugomais pilyje Rogovo vietovėje.

7. Sutarta, kad kitas komisijos susitikimas įvyks 2006 metų gegužės mėnesį Lietuvoje. Numatytos šios posėdžių temos:

Lietuviškų istorijos ir geografijos vadovėlių, kurie susitikimo metu buvo perduoti Lenkijos pusei, analizė.

Rengimas principų, pagal kuriuos būtų interpretuojamos problemos, sudarančios žinių iš Lenkijos ir Lietuvos istorijos minimumą, tarp jų išryškinti asmenybių, kurias turėtų žinoti abiejų šalių mokiniai, sąrašo detalizavimas.

Pranešimas apie Lietuvos užsienio politiką tarpukario laikotarpiu.

Protokolas surašytas dviem egzemplioriais lenkų ir lietuvių kalba. Abi protokolo versijos turi tą pačią galią.

Protokolą pasirašo

Lietuvos šalis

Lenkijos šalis

.....

dr. Juozas Tumelis

.....

prof. habil. dr. Adam Suchoński